

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Aan
de voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Contactpersoon

Doorkiesnummer

Datum

Bijlage(n)

28 februari 2003

1

Ons kenmerk

Uw kenmerk

RWS/BDG/2003-2485

2020308050

Onderwerp

kamervragen

Geachte voorzitter,

Hierbij ontvangt u de antwoorden op de vragen van de leden Hofstra, Haersma Buma en Dijsselbloem over de tijdelijke verplichtingstop bij Rijkswaterstaat.

1. Bent u bekend met de uitzending van NOVA van 25 februari 2003, waarin werd gesteld dat er bij RWS een tekort dreigt in 2003 van 400 miljoen euro? Kunt u dit kasprobleem voor 2003 bevestigen?
1. Ik ben bekend met de uitzending en heb u op 27 februari 2003 over dit onderwerp een brief (kenmerk FEZ/2003/76) gestuurd. Volledigheidshalve heb ik de brief als bijlage meegestuurd.
2. Kunt u aangeven waardoor het kasprobleem is ontstaan? Staan de overschrijdingen in verband met de achterstanden bij het onderhoud van het spoor? Zijn er daadwerkelijk overschrijdingen bij de realisatie van de HSL-Zuid?
2. Voor het antwoord hierop verwijs ik u naar de hierboven aangehaalde brief.
3. Is het waar dat er een stop is gezet op het aangaan van verplichtingen voor grote delen van Rijkswaterstaat? Lopen hierdoor projecten vertraging op? Zo ja, welke?
3. Voor het antwoord hierop verwijs ik u naar de hierboven aangehaalde brief.

Postbus 20901, 2500 EX Den Haag
Bezoekadres Plesmanweg 1-6, 2597 JG Den Haag

Telefoon +31 70 3516171
Fax +31 70 3517895

4. Kunt u alsnog een overzicht van de loonkosten van interne en externe adviseurs bij RWS naar de Tweede Kamer sturen, zoals door uw voorganger is toegezegd tijdens het Algemeen Overleg d.d. 26 juni 2002 over de financiële verantwoording van 2001?
4. Ik zal u hierover binnen twee weken separaat informeren.
5. Wanneer denkt u alle gegevens over de kasproblematiek boven tafel te hebben? Wanneer zal duidelijk zijn welke maatregelen er voor 2003 genomen moeten worden om het kasprobleem op te lossen?
5. Voor het antwoord hierop verwijs ik u naar de hierboven aangehaalde brief.
6. Is er samenhang tussen deze kasproblematiek en andere financiële problemen (achterstallig onderhoud spoor, exploitatie Betuwelijn en risicoreservering voor Betuwelijn en HSL-Zuid) die de laatste maanden bij Verkeer en Waterstaat aan het licht zijn gekomen? Waar liggen de verantwoordelijkheden voor deze financiële problematiek en wat heeft u gedaan c.q. gaat u binnenkort doen om deze problemen op te lossen en herhaling te voorkomen.
6. Voor het antwoord hierop verwijs ik u naar de hierboven aangehaalde brief.
7. Kunt u antwoord geven op deze vragen vóór 1 maart 2003?
7. Ja, met uitzondering van vraag 4 waarop ik, zoals hierboven aangegeven, binnen 2 weken zal ingaan.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,
namens deze,
DE STAATSSECRETARIS VAN VERKEER EN WATERSTAAT,

mw drs M.H. Schultz van Haegen

Aan
de voorzitter van de Tweede kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Contactpersoon

Doorkiesnummer

Datum

Bijlage(n)

27 februari 2003

-

Ons kenmerk

Uw kenmerk

FEZ/2003/76

Onderwerp

Tijdelijke verplichtingenstop RWS

Geachte voorzitter,

Op 20 februari 2003 heeft de wnd. DG-RWS zijn dienst intern melding gemaakt van een mogelijk kasprobleem van circa € 400 mln. en daarom een "tijdelijke verplichtingenstop" afgekondigd die naar verwachting maximaal twee weken zal duren. Deze aanpak behoort tot het normale interne begrotingsproces en is in dat opzicht in lijn met de procesgang van het Ministerie van Financiën. Omdat deze interne brief nadrukkelijk in de publiciteit is gekomen en tot misverstanden en onrust heeft geleid hecht ik eraan u als volgt te informeren.

De genoemde pauze voor het aangaan van verplichtingen heeft vooralsnog geen gevolgen voor de dagelijkse werkzaamheden. Er is nadrukkelijk geen sprake van een uitgavenstop en/of een kastekort ten aanzien van reeds aangegane verplichtingen of te betalen salarissen. Ook is thans geen sprake van nieuwe tegenvallers bij de aanleg van projecten; het betreft uitsluitend een eventueel kasritme probleem.

Over het algemeen vergt het ieder jaar veel aandacht om het feitelijke kas- en betalingsritme van meerjarige programma's en projecten te laten sporen met de in de begroting opgenomen kasreeksen; de feitelijke uitvoering is een dynamisch proces waarvan de standen en ramingen in de begroting een momentopname zijn. Bij het plannen van projecten en programma's wordt geraamd in welk jaar verplichtingen aangegaan zullen worden en in welke jaren die verplichtingen tot uitgaven zullen leiden. Pas na het sluiten van contracten kan in de financiële administratie concreter worden vastgelegd in welke jaren die verplichtingen tot kasbetalingen zullen leiden.

Het is onwenselijk dat van tot op heden aangegane verplichtingen een onnodig groot kaseffect ten opzichte van de begroting 2003 optreedt. Daarom wordt aan de verschillende diensten gevraagd op korte termijn zorgvuldig te screenen of alle kaseffecten van verplichtingen actueel in de financiële administratie zijn vastgelegd. Dit kan tevens inhouden dat nieuwe verplichtingen niet in 2003 maar pas in 2004 worden aangegaan. Een dergelijke actualisering is overigens een gebruikelijke gang van zaken, waarbij echter enkele ontwikkelingen die hieronder nader worden toegelicht aanleiding waren om deze actualisering in de interne sturing scherper aan te zetten.

Als specifieke aanleiding voor het tijdelijke terughoudend zijn met het aangaan van verplichtingen kan worden genoemd:

- Zoals in overleg met uw Kamer is afgesproken wordt een systematiek gehanteerd om te voorkomen dat de staat van het onderhoud verdere achterstanden zou oplopen. Volgens die systematiek is er de afgelopen jaren meer aan onderhoud van zowel wegen als vaarwegen besteed dan aanvankelijk was begroot. Dit was mogelijk doordat binnen de aanlegprogramma's minder tot besteding kwam. Daarbij geldt dat in beginsel in het daarop volgende jaar (in casu 2003) deze hogere uitgaven alsnog ten laste van het onderhoudsbudget worden gebracht, tenzij in dat jaar opnieuw minder tot besteding komt binnen de diverse aanlegprogramma's. Uiteindelijk kunnen de extra uitgaven dan worden opgevangen door de groei die op termijn in het onderhoudsbudget is voorzien. Nieuw is dat naar huidige inzichten dit jaar nauwelijks kasruimte vrijvalt binnen de aanlegprogramma's, waardoor binnen het onderhoudsprogramma in 2003 daadwerkelijk de hogere realisatie in 2002 moet worden opgevangen. Dit gaat om een bedrag van ruim € 110 mln. Hier is tijdige sturing op dit programma nodig. Overigens staat deze problematiek los van de algemene onderhoudsproblematiek, waarover ik u in het recente Algemeen Overleg naar aanleiding van de verwerking van de amendementen en moties een plan van aanpak heb toegezegd.
- De aanleg van de HSL verloopt naar huidige inzichten sneller dan in het kasritme van de begroting 2003 was verwacht. Dat was in 2002 al zo, verwacht wordt dat dit zich in 2003 voortzet. Op zich is dit positief (vertraging van de uitvoering brengt immers risico's van hogere kosten met zich mee, bijvoorbeeld met betrekking tot de vervoerexploitatie), het leidt echter wel tot spanning binnen de kasraming voor 2003. Het gaat hier dus nadrukkelijk om een probleem met het kasritme als gevolg van een voortvarende uitvoering van de aanleg, en niet om een kostenstijging van het project. Ook heeft deze kasverschuiving niets te maken met de risico's met betrekking tot de aanleg van de HSL en de fasering ervan. Indien inzet van de risicoservering aan de orde is zal ik daarover met u in overleg treden.
- Bij analyse van de cijfers ontstond er enige twijfel over het verwerkt hebben van de zogenaamde jaarverplichtingen in het financieel management systeem. Dat zijn verplichtingenbedragen voor de lopende uitgaven (zoals salarissen) die aan het begin van het jaar worden vastgelegd in de administratie. Dit is een signaal dat expliciet aandacht behoeft, niet omdat het geld voor de salarisbetalingen er niet zou zijn maar omdat ook deze zaken snel en adequaat moeten worden verwerkt. Vermoedelijk is dit in het gedrang gekomen door de vele activiteiten rond de jaarafsluiting 2002. Het op deze manier oppakken van zaken rond het vastleggen van

verplichtingen is geheel volgens de afgesproken interne spelregels. Met het tijdelijke terughoudend zijn ten aanzien van het aangaan van nieuwe verplichtingen wil ik enerzijds voorkomen dat in de loop van het jaar een werkelijk verschil gaat optreden tussen aangegane verplichtingen en feitelijke kasmiddelen, en anderzijds voorkomen dat - indien nu al zou worden ingegrepen in lopende programma's - in de loop van het jaar onderuitputting zal optreden. Bij het opstellen van de komende ontwerp-begroting wordt - op basis van geactualiseerde standen - bezien of en in hoeverre er sprake is van kasproblematiek in 2003 en op welke wijze deze kan worden opgelost. Daarbij wordt gedacht aan onderhoud natte infrastructuur waarbij de versnelling niet kan worden voortgezet en de versnelling uit 2002 wordt geneutraliseerd. Tevens kan de mogelijke kasproblematiek bij de grote projecten mede gezien worden in het licht van het verwachte kasoverschot op dit projectbudget in 2004. Tenslotte wordt de interne actie ten aanzien van de verplichtingenstand afgerond. Met deze aanpak en het verder actief sturen op de beschikbare budgetten, wordt een beheersbare situatie gehandhaafd.

Ik kom tot de volgende conclusies:

- er is geen reden tot zorg over "geld dat op zou zijn", maar er is sprake van een alerte reactie op signalen over de uitvoering van projecten en programma's;
- het tempo van uitvoering van de grote projecten wordt hierdoor niet beïnvloed en de kosten worden hierdoor niet verhoogd;
- de voortgang van aanlegprojecten verloopt naar huidige inzichten zodanig goed dat er dit jaar geen geld overblijft om onderhoudsuitgaven natte infrastructuur te versnellen en de versnelling uit 2002 wordt opgeheven; dit punt zal gedurende de uitvoering in gedachten worden gehouden zodat bij het per saldo achterblijven van aanlegprojecten aan onderhoud voorrang wordt gegeven;
- het ramen van kasbetalingen van tientallen projecten en honderden contracten betekent vrijwel zeker dat ramingen per project of zelfs per artikel (onderdeel) nooit geheel uitkomen en dat centrale sturing nodig is. De interne brief van RWS is een normale stap in een ordentelijk financieel proces. Dit proces wordt in de uitvoering gedurende het jaar gevolgd en is geheel in lijn met de vigerende regels van Financien

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,
Namens deze,
DE STAATSSECRETARIS VAN VERKEER EN WATERSTAAT,

mw drs M.H. Schultz van Haegen